

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญและปัญหา

ปัญหาสำคัญของเยาวชนไทย ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเที่ยวสถานบันเทิงจากการสำรวจ พบว่า ร้อยละ 59.6 ของกลุ่มวัยรุ่นที่ทำการสำรวจทั้งหมด¹ จุริย์ และ เสรณีย์² (2548) อ้างถึง ผลการสำรวจสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ปี 2546) ชายวัยรุ่นอายุ 11 – 19 ปี บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ของประชากรในกลุ่มนี้ และพบว่า แนวโน้มกลุ่มวัยรุ่นหญิงอายุ 15 -19 ปี บริโภคเพิ่มขึ้น เกือบ 6 เท่า ในช่วงเวลาเพียง 7 ปี (ปี 2539 – 2544) คือ จากร้อยละ 1.0 เป็นร้อยละ 5.6 และเป็นกลุ่มที่ดื่มเป็นประจำ 1- 2 ครั้ง ต่อสัปดาห์ถึงทุกวัน นอกจากนี้นักเรียนชายและหญิงระดับมัธยมปลายและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น (ปวช) ที่เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ประมาณกึ่งหนึ่ง เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี โดยที่ผู้ชายเริ่มดื่มในอายุน้อยกว่าผู้หญิง

---

¹ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาเรื่อง ประชากรกับสุขภาพ ([http:// www.cps.chula.ac.th/html_th/pop_health/pop_health_002.htm](http://www.cps.chula.ac.th/html_th/pop_health/pop_health_002.htm)) อ้างถึงผลการสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับสำนักวิจัยเอแบคโพลล์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ได้ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น 4, 625 ตัวอย่าง จาก 25 จังหวัด เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2548 เรื่อง “การสำรวจความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก และปัญหาของเยาวชน เกี่ยวกับเรื่องอารมณ์และความรัก” กรณีศึกษา กลุ่มเป้าหมายนักเรียน/นักศึกษา ระดับมัธยมตอนต้น – ปริญญาตรีทั่วประเทศ.” พบปัญหา คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเที่ยวสถานบันเทิง ร้อยละ 59.6 แล้วยังพบปัญหาอื่นๆ ได้แก่ (การทะเลาะ การใช้ จ่ายฟุ่มเฟือย การมีเพศสัมพันธ์ การเล่นเกมพนัน การสูบบุหรี่ การคิดฆ่าตัวตายและการเสพติด

² จุริย์ อูสาหะและ เสรณีย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2548). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสังคมไทย. *วิชาการสาธารณสุข*, 14(1), 1-7.

ปัญหาที่ทำให้วัยรุ่นติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจเกิดจากสองปัจจัยหลัก ปัจจัยแรกเกิดจากตัววัยรุ่น ได้แก่ ค่านิยม การเข้าสังคมตามกลุ่มเพื่อนสนิท ความอยากรู้อยากลอง ความรู้สึกทันสมัย การเลียนแบบบุคคลในครอบครัวที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครอบครัวแตกแยก รวมไปถึงสาเหตุอื่นๆ ปัจจัยที่สอง เกิดจาก สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การเข้าถึง (การหาซื้อได้ง่าย) และช่องทางการจำหน่ายที่สะดวกสบาย ตามร้านสะดวกซื้อ รวมถึงการจำหน่ายตามสถานที่ที่วัยรุ่นนิยม ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ผับ บาร์ เคาท์ คาเฟ่ ซึ่งมีการเปิดให้บริการเป็นจำนวนมากแก่ผู้ใช้บริการทุกช่วงอายุ รวมถึง วัยรุ่น นักเรียน นักศึกษา

ที่ผ่านมาการเปิดบริการของสถานที่ที่วัยรุ่นนิยมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในหลายพื้นที่ ได้แก่ ย่านทองหล่อ/เอกมัย ย่านรัชดา ย่านสีลม/สยาม โดยเฉพาะย่านถนนข้าวสาร/พระอาทิตย์ และย่านรังสิต ซึ่งอยู่ใกล้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การเพิ่มขึ้นของสถานที่ที่วัยรุ่นนิยมเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจและเป็นกังวลว่าจะมีผลให้ นักเรียน นักศึกษา เทียบสถานที่ที่วัยรุ่นนิยมมากขึ้น โดย เมื่อวันที่ 2 ก.ย. พ.ศ. 2549 ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดี ฝ่ายการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมเครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรนักศึกษา และสภานักศึกษา ได้เข้ายื่นหนังสือถึงอธิบดีกรมสรรพสามิต เพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกการอนุญาตจำหน่ายสุรา หน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ด้านเชียงราก เนื่องจากร้านค้าเหล่านี้ได้กลายเป็นแหล่งมอมเมานักศึกษาจากหลายสถาบัน และก่อปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ³

ด้านมาตรการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย รศ.นพ. ยงยุทธ ขจรธรรม ที่ปรึกษาวิชาการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)⁴ ได้กล่าวว่าการลดและการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจใช้มาตรการด้านราคาและภาษี รวมถึงมาตรการจำกัดการเข้าถึงและการซื้อ เช่นการจำกัดอายุผู้ซื้อ การจำกัดการโฆษณา การทำการตลาด เป็นต้น

แม้ว่าจะมีการควบคุมสถานที่ที่วัยรุ่นนิยมและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มงวด แต่สถานที่ที่วัยรุ่นนิยมยังได้รับความนิยมกันมากในหมู่วัยรุ่น นักเรียน นักศึกษา เพื่อความสนุก คลายเครียด การหาเพื่อน และสังคมใหม่เพื่อเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน แต่ก็เป็นที่มา

³ จีเพิกถอนใบอนุญาตร้านเหล้าหน้า มธ.ศูนย์รังสิต.สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ,จาก <http://www.thairath.co.th/news.php?section=education&content=18246>

⁴ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.(2547).สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของคนไทย ,3(4),1-3.

ของปัญหาในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต นักศึกษาอาจได้รับผลกระทบจากการพักผ่อนไม่เพียงพอ เกิดอุบัติเหตุมีนเมา นอกจากนี้อาจเป็นที่มาของการใช้เงินเกินรายได้ที่มีอยู่ จนมีผลกระทบต่อการใช้จ่ายจำเป็นส่วนอื่นๆ ส่วนผลทางพฤติกรรมคาดว่า นักศึกษาจะมีพฤติกรรมเกี่ยวแบบซ้ำ จะนำไปสู่ปัญหาการเรียน ปัญหากับผู้ปกครอง หรือปัญหาการติดยาเสพติดได้

ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเที่ยวสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับเยาวชนเรื่องหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ต่อการเที่ยวสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มของนักศึกษา อันได้แก่ ปัจจัยลักษณะประชากร รายได้และการใช้จ่ายของนักศึกษา การใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ถ้าสามารถรู้ถึงปัจจัยที่กำหนดจำนวนครั้งในการไปเที่ยวได้อย่างถูกต้องแล้ว จะมีส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายที่จะลดการเที่ยวสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มของนักศึกษา ทั้งในส่วนมหาวิทยาลัยและภาครัฐ ที่จะดำเนินการเชิงปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อทราบถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนความถี่ในการเที่ยวกินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 จากโครงการปริญญาตรี โครงการภาคภาษาอังกฤษและโครงการภาคภาษาไทยที่กำลังศึกษาที่วิทยาเขตท่าพระจันทร์ในปีการศึกษา 2550 ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจในช่วงเดือนตุลาคม 2550 โดยการสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกินดื่มในปีการศึกษา 2549 ซึ่งในขณะนั้น นักศึกษาโครงการภาคภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 และ 4 และนักศึกษาโครงการภาคภาษาไทยชั้นปีที่ 4 กำลังศึกษาที่วิทยาเขตท่าพระจันทร์ ส่วนนักศึกษาโครงการภาคภาษาไทยชั้นปีที่ 3 กำลังศึกษาที่วิทยาเขตรังสิต

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนครั้งในการไปเที่ยวกินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางและนโยบายแก่มหาวิทยาลัยและรัฐบาล รวมถึงวิธีการแก้ปัญหาวัยรุ่นกับสถานที่เที่ยวกินดื่มอย่างเหมาะสมต่อไป

1.5 วิธีการศึกษา

ในงานวิจัยนี้เลือกใช้ Travel Cost Method ซึ่งมีกรอบแนวคิดด้านทฤษฎีอุปสงค์ โดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิเพื่อทดสอบแบบจำลอง ในการศึกษาจะทำการสำรวจภาคสนาม 2 รอบเพื่อเก็บตัวอย่างเบื้องต้น และทดสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามรวมถึงถามความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาที่มีต่อการเที่ยวกินดื่ม ผลที่ได้จะนำไปแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสม แล้วจึงทำการสำรวจครั้งที่สองโดยการเก็บตัวอย่างจริงจำนวน 314 ตัวอย่าง พบว่า มีนักศึกษาที่ไปเที่ยวสถานที่เที่ยวกินดื่ม 200 ตัวอย่าง (ร้อยละ 63.7 ของนักศึกษาทั้งหมด และนักศึกษาที่ไม่เที่ยวสถานที่เที่ยวกินดื่ม 114 ตัวอย่าง (ร้อยละ 36.3) ซึ่งจะนำไปศึกษาพฤติกรรมและวิเคราะห์แบบจำลองการถดถอยแบบปัวซอง ทำการประมาณค่าและวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อจำนวนครั้งในการเที่ยวกินดื่มของนักศึกษาต่อไป